Δυστυχώς τα αποτελέσματα είναι μέν υπαρκτά αλλά επί τα χείρω. Ποια είνα η εξήγηση που μπορεί να δοθεί; Πρώτον ότι τα μέτρα θεραπείας είναι εμπνευσμένα από πολιτικές δράσεις που αφορούν εθνικές οικονομίες και όχι παγκοσμιοποιημένες, δεύτερον ότι τα μέτρα αυτά δεν παίρνουν υπ' όψιν τους σοβαρά τις ιδιομορφίες της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας και τρίτον ότι το κόστος πλήρους εφαρμογής τους σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα θα διαλύσει ολότελα την ελληνική κοινωνική δομή. Το εθνικό προϊόν μειώνεται σταθερά, η ανεργία αυξάνεται και το δημόσιο χρέος ως ποσοστό αλλά και απόλυτα αυξάνεται. Το σημαντικότερο όμως όλων είναι το γεγονός ότι η νέα γενιά στο μεγαλύτερο της μέρος βρίσκεται είτε εκτός αγοράς εργασίας είτε είναι ξενητεμένη.

Γιατί όμως το αρχικό οικονομικό δράμα έχει μετατραπεί σε ελληνική τραγωδία; Η απάντηση καθώς φαίνεται είναι απλή. Η τρόϊκα, οι θεσμοί ή όπως αλλιώς δεν ενδιαφέρονται (ανοήτως) για την απεμπλοκή της οικονομίας από τη μέγγενη του χρέους αλλά για το πως θα εισπράξουν το χρέος. Επομένως κάθε έλληνας φορολογούμενος θα πληρώσει από 5, 10, 20 χιλιάδες ευρώ για να καλυφθεί το άνοιγμα. Και αν δεν έχει να πληρώσει σε μετρητά υπάρχει και η πάγια περιουσία είτε ατομική είτε εθνική. Από εκεί και πέρα τι θα γίνει η Ελλάδα στο μέλλον, ποιες θα είναι οι προοπτικές για τις νέες γενιές, είναι ένα θέμα που δεν τους απασχολεί. Ή μάλλον και αυτό είναι προδιαγεγραμμένο ως συνέπεια και επιδιωκταίο. Οι μεγάλες επιχειρήσεις και οι εθνικοί πόροι θα περάσουν στον έλεγχο των ευρωπαίων και των διεθνών επενδυτών οι οποίοι θα τους εκμεταλλεύονται οικονομικά και οι Έλληνες έναντι χαμηλών μισθών θα εργάζονται ως μισθωτοί τους. Και επειδή ο ζωτικότερος ανταγωνιστικός τομέας στη χώρα είναι ο τουριστικός οι Έλληνες θα μετατραπούν σε γκαρσόνια και οι Ελληνίδες σε καμαριέρες.. Θυμίζει κάτι αυτό;

Δυστυχώς όλο αυτό το χονδροειδώς απλουστευτικό “μοντέλο” το εκπονεί και το εφαρμόζει μία κυβέρνηση η οποία βαυκαλίζεται την αριστερή και αρέσκεται στον προσδιορισμό του φιλολαϊκού κόμματος.

Και επί πλέον κάποιοι εταίροι λέει ευρωπαίοι εκφράζοντας την αλληλεγγύη τους την πιέζουν να εφαρμόσει το μοντέλο μέχρι τελευταίας συμφωνειθείσας γραμμής! Δηλαδή δανίζουν ονομαστικά την κυβέρνηση για να ξεχρεώσει δάνεια προηγούμενων ετών δημιουργώντας νέα δάνεια και ούτω καθ' εξής μέχρι το διηνεκές... Η μορφή αυτή κυριαρχίας είναι πολύ χειρότερη από την στρατιωτική.

Ακούω ήδη κάποιους να ξεφωνίζουν από τηλεοράσεως και ραδιοφώνου ότι τα πράγματα δεν είναι τόσο απλά και ότι δεν υπάρχει τίποτα καλύτερο και ότι είμαστε σε ένα μονόδρομο και διάφορα άλλα παρόμοια τρομοκρατικά κατασκευάσματα.

Πολλές φορές στα άρθρα μου έχω υπογραμμίσει ότι στα οικονομικά αλλά και σε γενικότερα θέματα καμμία μεταβλητή δεν έχει ύπαρξη από μόνη της. Δεν διαθέτει ισχύ αυτάρκειας. Πάντα και όλες είναι συσχετισμένες, σχετικές και εμφανίζονται κατά ζεύγη τουλάχιστον. Συνεπώς μία αλλαγή του νομίσματος από το ευρώ στη δραχμή δεν έχει κανένα περιεχόμενο, στερείται νοήματος. Άλλωστε σε όλες τις σοβαρές οικονομικές θεωρίες η νομισματική πολιτική θεωρείται ουδέτερη ή με μία βραχυπρόθεσμη μικρή επίπτωση. Αυτή, δηλαδή η νομισματική πολιτική, θα πρέπει να συνδυασθεί με την δημοσιονομική, την αναπτυξιακή, την εργασιακή και ακόμα με την συναλλαγματική. Όλες αυτές οι μορφές δημοσίων οικονομικών πολιτικών θεωρούνται αλληλεξαρτώμενες και αναμφισβήτητα η μία επηρεάζει την άλλη. Η υπέρ προώθηση της μιας σηματοδοτεί την καθυστέρηση της άλλης και το αντίστροφο, γιαυτό θα πρέπει πάντα να υπάρχει κάποιο είδος δημιουργικής ισορροπίας.

Μία μονομερής απόφαση επιστροφής στο εθνικό νόμισμα, όλων των άλλων παραμενόντων σταθερών (ceteris paribus) ομολογουμένως θα σημάνει την αρχή μιας καταστροφικής περιόδου.

Κατά συνέπεια εκείνο που χρειάζεται είναι μία δέσμη ισορροπιμένων δημόσιων πολιτικών οι οποίες θα αποδώσουν θετικά αποτελέσματα στη διεθνή ανταγωνιστικότητα, στην κεφαλουχική αποδοτικότητα, στην εργασιακή παραγωγικότητα, στην απασχόληση και στην αγοραστική δύναμη.

Οι πολιτικές αυτές θα πρέπει να υπογραμμίσω μετ' επιτάσεως ότι αφορούν σε κοινωνίες οι οποίες ήδη θεωρούνται αναπτυγμένες και οι οικονομίες τους είναι κατά το πλείστον ελεύθερης αγοράς που σμαίνει ότι είναι ανταγωνιστικές. Αν δεν είναι έτσι οι παραπάνω δέσμες πολιτικών δεν πρόκειται να λειτουργήσουν με ασφαλή και αποδοτικό τρόπο. Το ερώτημα που εγείρεται εδώ είναι αν η ελληνική κοινωνία και οικονομία διαθέτουν όλα εκείνα τα χαρακτηριστικά βάσει των οποίων οι πολιτικές αυτές δύνανται να έχουν αποτελεσματικότητα. Η απάντηση είναι καταφανώς όχι.

Η ελληνική κοινωνία δεν είναι δομικώς αναπτυγμένη έτσι ώστε να απαντήσει θετικά σε κυκλικές πολιτικές διαχείρησης. Απαιτούνται πολιτικής δομικής αναδιάρθρωσης και προσαρμογής. Και εξηγούμαι αμέσως. Στη χώρας μας η κατανομή πληθυσμού ανά την επικράτεια είναι τραγικά αρνητική. Πάνω από το 70% των Ελλήνων διαβιούν μόνο σε δύο πόλεις. Το δε λεκανοπέδιο δέχεται το 50% του πληθυσμού. Πουθενά αλλού στον κόσμο, αναπτυγμένο ή υπανάπτυκτο δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο. Αυτό θεωρώ ότι είναι η ρίζα όλων των δεινών. Και τούτο γιατί ούτε στο υπέρ κέντρο ούτε στην ενδοχώρα υπάρχουν πλέον σοβαρές δυνατότητες οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης. Οι οριακές παραγωγικότητες είναι πολύ χαμηλές και οι ασσυμετρίες πολύ υψηλές. Επιπρόσθετα το 75% των κεφαλαιακών δραστηριοτήτων και συγκεντρώσεων βρίσκεται το κέντρο ενώ το 70% του επιστημονικού δυναμικού που διαθέτει η χώρα είναι επίσης στιβαγμένο στην Αττική. Δεν συζητώ για το πολιτιστικό δυναμικό το οποίο δεν μπορεί να αναζητήσει πουθενά αλλού ευκαιρίες καριέρας παρά μονο στην Αθήνα! Θα μπορούσα να παραθέσω μία πλειάδα άλλων δεικτών για να αποδείξω πόσο στρεβλό και καρκινικό έχει καταστεί πλέον αυτό το μοτέλο τηςν υπερσυγκέντρωσης πόρων και ανρθώπων. Δεν χρειάζεται όμως γιατί η κατάσταση της προϊούσας ένδειας το αποδεικνύει από μόνη της. Θα πω μόνο τούτο: Για να πουλήσει κάποιος μικρός αγρότης καλλιεργητής τη σοδειά του σε οπορокηπευτικά για παράδειγμα από τους Λιβανάτες θα πρέπει να κατέβει στις λαϊκές της Αθήνας, ξεκινώντας το πολύ πρωϊ και καναναλώνοντας μεγάλες ποσότητες βενζίνης. Και τούτο γιατί απλώς δεν

υπάρχουν προϋποθέσεις αγοράς σε κοντινότερα σημεία.

Το συμπέρασμα εξ' αυτού είναι ότι για να αντιμετωπίσουμε το σκιάχτρο της επιταχυνόμενης φτώχειας θα πρέπει να επιλέξουμε την πολιτική της ανάπτυξης των περιφερειών μέσω της οργανωμένης αποκέντρωσης. Της υιοθέτησης ανάλογων δημοσιονομικών πολιτικών κατά περιφέρεια, μεταφορά αρμοδιοτήτων και το κυριότερο αποκέντρωση πολιτικής εξουσίας. Το μονοπώλιο της υπέρ συγκεντρωμένης εξουσίας στο τρίγωνο Χίλτον – Κολωνάκι – Μ. Βρετανία θα πρέπει να σπάσει επειγόντως και να υιοθετηθεί ένα αποκεντρωμέννο πολιπολικό επριφερειακό πολιτικό σύστημα όπως συμβαίνει σε όλες τις αναπτυγμένες χώρες της Ευρώπης.

Για παράδειγμα η Γερμανία είναι οργανωμένη έτσι ώστε να υπάρχουν ακόμα και περιφερειακοί πρωθυπουργοί με διοικητική και δημοσιονομική αυτονομία. Με τον τρόπο αυτό οι υπάρχοντες πόροι ενός έθνους, όποιας μορφής και αν είναι αυτοί δύνανται να αξιοποιηθούν στο έπακρο και ορθολογικά. Και αν μερικοί αντιτείνουν πως η Γερμανία είναι πληθυσμιακά μεγάλη χώρα θα τους υποδείξω την Αυστρία η οποία είναι μικρότερη από την Ελλάδα.

Η δεύτερη μεγάλη δομική αναδιάρθρωση είναι σχετική με το ρόλο της δημόσιας διοίκησης. Θα αποτελεί μία αγορά απορρόφησης του αργούντος εργασιακού δυναμικού ή θα συνιστά στρατηγικό παράγοντα κοινωνικής συνοχής και οικονομιής ανάπτυξης; Αν συνεχίσει να έχει το πρώτο ρόλο τότε καμμία πολιτική δεν πρόκειται να αποδώσει και το δημόσιο χρέος δεν πρόκειται να απομειωθεί όσο μεγάλο και αν είναι οποιοδήποτε πιθανό κούρεμα ή αναδιάρθρωση.

Η δημόσια διοίκηση ώς παράγοντας οικονομικής και κοινωνικής προόδου θα πρέπει και η

ίδια να αποκεντρωθεί και να ευθυγραμμισθεί με τις ανάγκες των περιφερειών. Το υπέρ συγκεντρωτικό κράτος και η απρόσωπη αναστατλτική γραφειοκρατία αν δεν αποκτήσουν χαρακτηριστικά διαφάνειας, αξιοκρατίας και τεχνογνωσίας, θα επαναλάβω, ότι οποιαδήποτε πολιτική και αν εφαρμοσθεί δεν πρόκειται να έχει τα ποθούμενα αποτελέσματα.

Ένα τεράστιο ανθρώπινο δυναμικό Ελλήνων λιμνάζει στις πρωτεύουσες των νομών άπραγο παρακολουθώντας τις κινήσεις μιας ολιγομελούς ομάδας ανθρώπων στην πρωτεύουσα να <<διαπραγματεύονται>> το μέλλον τους με τους λεγόμενους θεσμούς.

Αν συμβούν αυτοί οι μεγάλοι κοινωνικοί μετασχηματισμοί, τότε είναι βέβαιο πως η χώρα θα αποκτήσει τις ικανές και αναγκαίες προϋποθέσεις για να εξέλθει από την οικονομική κρίση κάτι που θεωρείται από τους οικονομολόγους σχετικά απλή υπόθεση.

Σε εκείνη τη φάση του εξέλιξης, για να συντομευθεί η περίοδος εξόδου ίσως ήταν αναγκαίο να έχει η πολιτική ηγεσία τον έλεγχο επί των νομισματικών μέσων. Οι ρυθμοί ανάπτυξης θα ήταν υψηλότεροι και η βοήθεια που θα προσέφερε σ' αυτό η νομισματική πολιτική θα ήταν μεν σημαντική όχι όμως καταστατική. Αλλά μία τέτοια απόφαση θα έπρεπε να λάβει υπ' όψιν της εκτός από οικονομικούς παράγοντες και ευρύτερους γεωπολιτικούς και στρατηγικούς.

Ουσιαστικά θα επρόκειτο για την εφαρμογή της κατάλληλης συναλλαγματικής πολιτικής η οποία θα διευκόλυνε τις σχέσεις της ελληνικής παραγωγής με τις διεθνείς αγορές. Και όπως γνωρίζουν ακόμα και οι φοιτητές των οικονομικών σχολών η δύναμη του νομίσματος σχετίζεται με τα συναλλαγματικά αποθέματα που καθορίζονται από το ισοζύγιο πληρωμών δηλαδή από την παραγωγική και εξαγωγική ικανότητα μιας χώρας.

Στην προκειμένη περίπτωση την παραγωγική ικανότητα την καθορίζουν οι επενδύσεις. Αλλά ποιες επενδύσεις; Οποιεσδήποτε επενδύσεις; Όχι φυσικά. Μόνο εκείνες που σχετίζονται με τα διεθνώς εμπορεύσιμα προϊόντα, μόνο εκείνες δηλαδή που μπορούν να εξασφαλίσουν μεγάλες συναλλαγματικές ποσότητες. Για να φθάσει όμως στο σημείο αυτό η Ελληνική οικονομία είναι απαραίτητο να προηγηθούν οι δύο μεγάλοι κοινωνικοί μετασχηματισμοί για τους οποίους μίλησα παραπάνω.

Τέλος αναγκαίο είναι να υπογραμίσω ότι οι μεγάλοι μετασχηματισμοί δεν είναι αντικειμενικά αμφιλεγόμενοι από κανέναν. Υποκειμενικά ίσως. Είναι μία πολιτική αναδιάρθρωσης η οποία θα έχει μόνο νικητές. Και γιατί η περιφέρεια θα αναζοωγονηθεί και γιατί το κέντρο θα αποσυμφορηθεί, αποκτώντας και τα δύο νέα δυναμική ανάπτυξης. Για τούτο συμπεραίνω ότι η εφαρμογή τους θα απαιτήσει κυβένρηση εθνικής συνεργασίας με την συμμετοχή των βασικών κομμάτων τα οποία φεύ και παράλογα δεν ομονούν και φαίνεται να μη γνωρίζουν!

Το πλάνο αυτό δηλαδή πρώτα των μεγάλων κοινωνικών μετασχηματισμών και κατόπιν των κυκλικών πολιτικών διαχείρησης δεν είναι μία υπόθεση λίγων ανθρώπων ούτε ο χρόνος που απαιτεί είναι μικρός. Χρειάζεται η οργανωμένη συμμετοχή όλων των ανθρώπων που γνωρίζουν σε ολόκληρη την χώρα και είναι πλάνο μεσοπρόθεσμου χρονικού ορίζοντα και όχι μερικών εξαμήνων όπως εξαγγέλουν οι υπάρχοντες πρωταγωνιστές της πολιτικής.

Κουρματζής Θάνος / Οικονομολόγος / Στατιστικός / Συγγραφέας